

ΟΡΙΖΟΝΤΕΣ ΒΙΒΛΙΑ

Πόσο ίσα είναι, τελικά, τα φύλα;

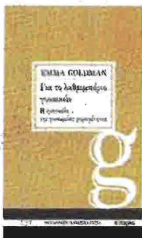
Συγγραφέας, επαναστάτρια και πρώην φεμινίστρια, η Έμμα Γκόλντμαν σε ένα συναρπαστικό και επίκαιρο κείμενο της συνδέει τη χαρά του έρωτα με τη χειραφέτηση των γυναικών, η οποία γιορτάζεται σήμερα

Του **Δημήτρη Ν. Μανιάντη**

Ο περιπετειώδης βίος της Έμμα Γκόλντμαν και τα επαναστατικά της πράγματα είναι δεδομένα. Γεννημένη στη σημερινή Λιθουανία, δεν άργησε να ασπαστεί τις αντικαθεστωτικές ιδέες στην προκτωβριανή Ρωσία, μετανάστευσε στην Αμερική ενώ το 1901 σε νεφελή στο Σικάγο κατηγορούμενη για τη δολοφονία του προέδρου Τουλιάμ Μακίνλι. Η πολιτική της δράση – ατάλαντη μέχρι τέλους αλλά και με κριτική στάση απέναντι στο σοβιετικό οικοδόμημα – δεν περιορίστηκε στις δομικές διεκδικήσεις για εργασία και κοινωνική δικαιοσύνη αλλά περιέλαβε στην επαναστατική της αιτιότητα το γυναικείο ζήτημα, την αντιούληψη (υπέρ μέχρι τέλους) και την ισότητα των δύο φύλων. Ως εδώ καλά, όμως στην περίπτωση της – και με ασορμή το υπέροχο κείμενο που ξαναφέρει στο φως ο εκδοτικός οίκος Ποταμός και η φροντίδα της Κατερίνας Σκανά, η οποία το προλογίζει έξοχα και το μεταφράζει – υπάρχει ένα ιδιαίτερο στοιχείο που αξίζει να

Ουκρανές φεμινίστριες διαμαρτύρονται σε εκλογικό κέντρο. Η Έμμα Γκόλντμαν σελίδα σελίδα ξητινάζει τη στρεβλή χειραφέτηση της γυναίκας – που, αν επιθυμεί να είναι ελεύθερη, πρέπει να χειραφετηθεί από τη χειραφέτηση!

Emma Goldman ΓΙΑ ΤΟ ΛΑΟΕΜΠΟΡΙΟ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Η τραγωδία των γυναικείων χειραφετίσις
 Μτφ. Κατερίνα Σκανά
 Εκδ. Ποταμός

επισημανθεί. Η συγγραφέας δεν πέφτει στην παγίδα να εξετάσει το γυναικείο ζήτημα αποκλειστικά και μόνον με ταξικούς όρους, χωρίς να σημαίνει πως δεν θέτει την εκκίνηση του στοχασμού της με εργαλείο τον μαρξισμό. Έτσι, αυτό το πρώιμο μαρξιστικό κείμενο των λίγων σελίδων έχει τη δική του αξία και αναδεικνύεται εξαιρετικά επίκαιρο, αφού η βασική αρχή της συγγραφέως είναι πως η ειρήνη και η αρμονία ανάμεσα στα φύλα και τα πρόσωπα δεν εξαρτάται από την επιφανειακή εξίσωση των ανθρώπων, ούτε προϋποθέτει τον περιορισμό των ατομικών χαρακτηριστικών και ιδιαιτεροτήτων. Έτσι, την ίδια εποχή που κάποιοι έριχναν το σύνθημα «συχώρησις ο ένας τον άλλον», η Γκόλντμαν απλώς διατύπωνε το δικό της ανθρωπινό αξίωμα: Κατανοήστε ο ένας τον άλλον. Και σελίδα σελίδα ξητινάζει τη στρεβλή χειραφέτηση της γυναίκας – που αν επιθυμεί να είναι ελεύθερη πρέπει να χειραφετηθεί από τη χειραφέτηση! – και ούτε στιγμή δεν ταυτίζει αυτό το διακύβητο με το δικαίωμα ψήφου αλλά και με τη στρεβλή εργασιακή χειραφέτηση. Στο πρώτο μισό του βιβλίου, λοιπόν, η συγγραφέας ινκλαίει την τραγωδία της γυναικείας χειραφέτησης, καρτογραφώντας όλες τις υβριδικές απόπειρες και εντοπίζοντας το – όχι ιδεαλιστικό – πρόβλημα στο γεγονός πως η πραγματική χειραφέτηση αρχίζει στην ψυχική της γυναίκας.

Στο δεύτερο, με ασορμή το εμπόριο της λευκής σάρκας και την άνησση της παρνομίας, κάνει τις δικές της προσεγγίσεις – εδώ ο καπιταλισμός και οι κοινωνικές συνθήκες μπαίνουν στο επίκεντρο ως βασική αιτία του φαινομένου, θέτοντας και άλλες αιτίες μη οικονομικές – και παραθέτει πλήθος στοιχείων από συγγραφείς της εποχής για να τις τεκμηριώσει. Κι αν θεωρούμε πως σήμερα έχουν καλυφθεί δεκάδες χιλιόμετρα για την επίτευξη της ισότητας των δύο φύλων και της γυναικείας χειραφέτησης ως ξανασκύψουμε στο φωτισμένο κείμενο της Έμμα Γκόλντμαν, και ως παραδεχθούμε ότι τα παραπάνω αίτηματα παραμένουν ανολοκλήρωτα – στο πλαίσιο μιας συλλογικής μεταβολής πάντα.

Μαρίζα Ντεκάτρο ΠΕΡΠΑΤΟΝΤΑΣ ΤΙΣ ΕΠΟΧΕΣ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ
 Εκδ. Μεταίωμο

Μια βόλτα στο Βυζάντιο

Έχετε περπατήσει ποτέ πάνω σε μια πέτρινη εικόνα, δηλαδή σε ένα ψηφιδωτό δάπεδο; Μπορεί η λέξη κόπτης να είναι ίδια με τη λέξη Αιγύπτιος; Πίσω από ένα βόδι να κρύβεται ο Ευαγγελιστής Ιωάννης; Υάρκει απός με κεφάλι σκύλου, λες κι έχει βγει από τοιχογραφία φαραωνικού τάφου; Ποια είναι η οριστικότητα που άφησε τα κοσμικά σαλόνια της Ευρώπης για να χτίσει το μέγαρό της δίπλα στον Ιλισό; Κάθε ερώτηση και μια πρόκληση για μια καινούργια ανακάλυψη. Οι απαντήσεις μοιάζουν με μια αρμαθιά κλειδιά μεταμορφωμένα σε ένα μικρό και εύχρηστο βιβλίο ικανό να ξεκλειδώσει έναν κόσμο που φαντάζει δύσκολος για τα παιδιά, εκκεντρικός για τους μεγάλους και που δείχνει πως φτιάχτηκε ένα από τα σημαντικότερα, αλλά και παραγνωρισμένα μυσεία της Ελλάδας, το Βυζαντινό και Χριστιανικό της Αθήνας. Και όλα ταύτα με τη μαεστρία της έμπειρης Μαρίζας Ντεκάτρο που καταφέρει να κάνει τα δύσκολα εύκολα για τα παιδιά, ενώ πολλές φορές τα βιβλία της διαβάσσονται ευχάριστα και από τους μεγάλους. Ένας οδηγός που αρχίζει από την ίδρυση του μουσείου για να φτάσει στη Βυζαντινή Αυτοκρατορία, τα χαρακτηριστικά εκθέματα του μουσείου που κρύβουν ιδιαίτερες ιστορίες – νομίσματα, τέμπλα, εικόνες, κεντήματα, χειρόγραφα – ως το ίδιο το μέγαρο της Δοκίμησης Πλακεντίας που στεγάζει σήμερα το μουσείο στη Βασιλίσσης Σοφίας.

» **M. A.**

Η τέχνη της βιβλιοκριτικής

Αλκς Θρύλος ΚΡΙΤΙΚΗ
 Πεζογραφία, Παιίδα, Λοκίμο (1945-1965)
 Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη

Ο Αλκς Θρύλος ήταν η Ελένη Ουράνη, κριτικός με παρεμβατική δύναμη που έδρασε στα περιοδικά «Αγλοελληνική Επιθεώρησις» και «Καινούργια Εποχή» και ξεκάρωσε με την εντιμότητα, την ειλικρίνεια, την αμεροληψία αλλά και με την παρρησία και την εγκυφελικότητα του. Τόληψε να κρίνει αρνητικά την «Κίλη» και το «Ημερολόγιο Καταστρώματος Β» του Σεφέρη. Και παρ' όση ανήκε στη συντηρητική παράση, δεν δίτασε να επαινέσει την «Καγκελόπορτα» του δλωμένου οριστερού Φραγκά. Σε τούτο το βιβλίο, που προλογίζεται από τον Κ. Παπαγεωργίου, έχουν συγκεντρωθεί με την επιμέλεια του Θανάση Νιάρκου κριτικές για εκλεκτούς συγγραφείς όπως οι Καραγάτσος, Θεοτοκάς, Τερζάκης, Χριστιανόπουλος, Δημουλά, Τσίρκος κ.ά.

Ερευνα για τα συνοικέσια

Ευάγγελος Αυδίκος ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΞΕΝΗΤΡΑ ΣΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΥΝΟΙΚΕΣΙΩΝ
 Παραδοσιακότητα και νεωτερικότητα στον αστικό χώρο
 Εκδ. Πεδίο

Καθηγητής Λαογραφίας στο Τμήμα Ιστορίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, ο Ευ. Αυδίκος είναι ένας μαχητικός και παθιασμένος ερευνητής, ιδιαίτερα ενδιαιτητοποιημένος στο ποτιστικό ζήτημα. Εδώ κάνει στροφή σε μια απαξιωμένη πτυχή των σύγχρονων κοινωνιών – την επιβίωση της πρακτικής των συνοικεσιών – και διερευνά την κοινωνική διάσταση των υπηρεσιών που προσφέρουν τα γραφεία συνοικεσιών και μέσα από εκεί τον επαναπροσδιορισμό των ανθρώπινων σχέσεων μετά το 1970. Αφετηρία του οι επιστολές ενδιαφερομένων (άνυπαντων, διασευγμένων, χήρων Ελλήνων της διασποράς) προς αυτά τα γραφεία. Η μελέτη του συμπληρώνεται από πλούσια βιβλιογραφία.

Ένας νεαρός σταυροφόρος

Μάκλ Σπράντλιν Ο ΜΙΚΡΟΣ ΝΑΪΤΗΣ
 Μτφ. Ελένη Γκαγκάτσου
 Εκδ. Πατάκη

Το μυθιστόρημα του Σπράντλιν, το πρώτο μιας τριλογίας που θα ολοκληρωθεί σύντομα, μας μεταφέρει στην εποχή των σταυροφοριών, όταν οι χριστιανοί της Δύσης οργάνωναν την εκστρατεία για την αναστάληψη των Αγίων Τόπων από τους Σαρακηνούς του Σαλαντίν. Ο νεαρός Τριστάνος, από παπαδοπαίδι που ήταν, γίνεται σε μια νύκτα ακόλουθος ενός σεβαστού ιππότη και παίρνει μέρος στη μεγάλη εκστρατεία, ενώ ταυτόχρονα μπλέκεται σε ίντριγκες αντιμαχόμενων ομάδων ιπποτών που διψούν για εξουσία. Το μυθιστόρημα, εκτός από την ενδιαφέρουσα πλοκή του, είναι ιστορικά ακριβές και δικαίως θεωρείται ένα από τα καλύτερα βιβλία γι' αυτό το θέμα. Για νέους και ενήλικους που αγαπούν τα ιστορικά μυθιστορήματα.